

Røyningsbu

knutepunktet i sør

Alle veier fører til Rom, hevdes det. På Sør-Karmøy fører de fleste stier til Røyningsbu for den som tar turen ut i marka! Skudenes Fjellags flaggskip og hjertebarn ligger idyllisk til på en knaus ved Røyningsvatnet og ønsker alle turgåere vennlig velkommen, sommer som vinter. Hytta holder åpent alle helligdager unntatt 17. mai, og da er det mulig å få seg en kaffiskvett og noe å bite i.

Røyningsbu har også plass til overnattingsgjester, og kan ta imot skoleklasser og andre grupper på inntil 20 personer.

Den mest brukte løypa inn mot Røyningsbu er fra vest med utgangspunkt ved Mjåvatn, etter å ha tatt av inn på Gamle Sandhålandsvegen ved Sandve på Vestre Karmøyveg og videre innover Mjåvatnvegen. Siste delen av Mjåvatnvegen er grusveg før en kommer inn til en romslig parkeringsplass. Herfra er det ½ times gange til Røyningsbu. Løypa er merket med røde K-er og går over lett kupert terreng på godt opparbeidet sti.

En kommer også til Røyningsbu fra Sandve ved Risdal og over Risdalsstemmen og Kvitemyr.

Røyningsbu har to innfallsporter fra Skudeneshavn. Ved idrettsanlegget, like ved riksvegen før en kommer til Skudeneshavn, er god parkering. Ved å følge V-ene som løypa er merket med, kommer en først til nærområdet Almannamyrr. Dette er et område som er tilrettelagt for familier og turgåere som ønsker seg et sted for friluftsliv, rast og lek i byens nærområde. Vestre løypa inn mot Røyningsbu starter på grusveg og fortsetter på nordsida av golfbanen og oppover Kodladalen gjennom blandingskog. Den østre løypa går inn mot Litlavatn og nordover.

Gullgraverminne

Mellom Almannamyrr og Kodladalen finner vi New Zealand-hytta, en gave til hjemstedet fra en utvandret skudenesbu. I begynnelsen av forrige århundre reiste han til New Zealand, der han fristet tilværelsen som gullgraver. Den hvitkalkede hytta er identisk med den han sov i på jakten etter det gyldne metallet. Det fortelles at Kristiansen ikke ble rik av gullgravingen på andre siden av kloden, og kom hjem til Karmøy på midten av 1900-tallet.

Øverst i Kodladalen finner vi en annen kuriositet, nemlig Jakobsbrønnen. Da folk i eldre tider spadde torv i markene her, gikk de hit for å drikke. Kilden ligger like ved stien. 50 meter rett øst for Jakobsbrønnen ligger Vikesvålet, en stor steinblokk. Her under helleren søkte folk før i tida ly når de følte seg utrygge hjemme, sies det.

Idet en kommer ut av dalen, åpner landskapet seg ved Ilsvatn, som tidligere var drikkevannskilden til skudeneshaven. Synet som møter oss her inne, minner om Hardangervidda. Terrenget er flatt, delvis myrlendt, men med godt opparbeidet sti hvor turlaget har bygd klopper hele vegen. Et lite stykke før Røyningsbu, krysser stien Prestavegen, som begynner på Ferkingstad i vest og ender ved Hilleslandsvegen. Vel framme ved Røyningsbu har du gått litt over fire km fra utgangspunktet ved Allmannamyrr.

Vårspretten

Løypa som her er nevnt er identisk med ruta som gæes under den 25 år gamle Vårspretten. Denne arrangeres hver vår siste søndag i april, og starter ved idrettshallen i Skudeneshavn. Turen inn til Røyningsbu tar halvannen time i familietempo, og på vei ned fra hytta på østre sti har traskerne utsyn til Kvitsøy og Boknafjorden. Hytta ligger 80 meter over havet, og 3300 hadde skrevet seg inn i hyttetoka i løpet av 2004. På tilbaketuren følger de vårspretne løypa som går på østsida av Røyningsvatnet, videre sørover mot Litlavatn, for så å strekke beina til slutt på Allmannamyrr.

Under Vårspretten blir det også lagt opp til en mindre rundsløyfe for de som foretrekker det. Denne går fra Allmannamyrr, opp til sørenden av Ilsvatn og sørover igjen via Litlavatn. Kortløypa tar om lag to timer.

Storaborg

Med utgangspunkt i Allmannamyrr kan den gamle bygdeborgen Storaborg nåes etter vel en halvtimes trasketur østover gjennom skogen. Her lå det i folkevandringstida (mellom år 400-600 e.Kr.) en borg på høyden, og en kan finne rester av forsvarsmurer i området. Det ligger også runde steiner her som folk tok med seg opp på borgen for å forsvare seg med når fienden nærmet seg. Trolig kastet de steinene ned mot inntrengerne. Dessverre er granskogen vokst så høy nå at bygdeborgen ikke er synlig på avstand i terrenget lenger, og sikten er heller ikke den samme som da borgen ble bygt, for et og et halvt årtusen siden.

Prestavegen

Via Prestavegen, som starter på Ferkingstad og ender ved Hilleslandsvegen i øst, kommer en også til området ved Røyningsbu, men Prestavegen går på sørsida av Røyningsvatnet. Løypa går videre i sørøstlig retning til den møter Hilleslandsvegen i øst. Vegen kalles også Prestkloppene og startet opprinnelig ved den gamle kirkegården på Ferkingstad. Men jordbruksdrift og nydyrking har delvis slettet stien i vest på Ferkingstad og Langåker, og i øst ved Hillesland og Vik. Prestavegen er derfor i dag merket fra Ferkingstad kirke på Kvilhaug og til Hillesland.

Før 1830 var det ingen sammenhengende bygdeveg på sørvest-Karmøy, og Prestavegen ble tilrettelagt for presten som skulle ta seg fram mellom de to kirkene han hadde ansvar for; Ferkingstad og Falnes kirke. Etter hvert begynte folk flest å bruke vegen. I 1837 overtok kommunen vedlikeholdet, men da vestre Karmøyveg var fullført, ble Prestavegen nedlagt som allmen ferdselsveg.

Den gamle hovedvegen/ridevegen mellom Skudenes og Ferkingstad eksisterer imidlertid fremdeles som turveg, og er merket med røde P-er. Det arrangeres sporadiske turer i regi av fjellaget langs Prestavegen.

Parker ved Ferkingstad kirke før du går østover og ser etter de første P-ene om lag 500 m øst for kirken. Stien dreier så litt sørover mot Dyrlandsgårdene og krysser Mjåvatnvegen før den stiger opp mot høydene før Vikra- og Hagaskogene. Prestavegen går så forbi Ytre og Indre Rotavatn og på sørsiden av Røyningsvatnet. Kvitamy og Mattisgjerdet passerer også før en er ved målet; bilvegen på Hillesland.

Den 6,7 km lange turen tar 2,5-3 t i familietempo, og er en lett marsj i slakt skrånende terreng. Skudenes Fjellag har også her, som på de mange andre løypene på Sør-Karmøy, lagt klopper for å lette framkommeligheten for friluftsfolket.

Karmøytrasken

er en nyskaping som Skudenes fjellag har stor tro på i tida framover, og regner med økende oppslutning etter hvert som arrangementet blir bedre kjent.

Det spesielle med "trasken" er at det hvert år legges ut seks ulike småturer med en lengde fra 3 til 6 km som turfolket kan ta for seg i løpet av året. Gangtiden ligger på mellom 1,5 til 3 timer, og turene er godt beskrevet i Karmøytrasken-konvolutten, som kan kjøpes i sportsbutikker i Karmøy, på Shell-stasjonen og turistinformasjonen i Skudeneshavn og på Røyningsbu.

For 2005 var følgende poster satt opp under Karmøytrasken: på Storesåt, i Buvassdalen, på Rossafjellet, ved Stiklevatn Vest, på Ørnahaugen og Røyningsbu. Hvert år blir det lagt inn seks nye utfordringer, og det legges stor vekt på at de som deltar, får oppleve mangfoldet i karmøynaturen. Den som har fullført hele Karmøytrasken, blir premiært.

Det er lagt ned et stort arbeid av Skudenes Fjellag med Thorleif Olsen i spissen for å holde løypene i god stand for fotfolket. Mange klopper er lagt ut, og løypene er godt merket. I alle kryss er det tydelig merking om hvor vegen går videre. Karmøyheiene er gjennomgående ganske våte, og det anbefales vanntett fottøy.

Kart over området er å få kjøpt hos Hillesland bokhandel i hele Karmøy kommune, i Turistinformasjonen i Skudeneshavn, på Shell-stasjonen i Skudeneshavn, på Røyningsbu og hos Haugesund Turistforening. Turorienteringskart er også å finne disse stedene, unntatt på Hillesland Bokhandel.

Fjellaget i Skudeneshavn

Skudeneshavn har et aktivt fjellag av voksne turentusiaster som brenner for friluftsliv og hjertebrødet Røyningsbu. Hytta ble reist i 1950 på tomta ved Røyningsvatnet, og er opprinnelig en av Kystartilleriets offisersbrakker. Både på hytta og i marka er det lagt ned adskillige dugnadstimer i årenes løp, ikke minst ute i løypene, som stadig trenger ettersyn og forbedringer. Skudenes Fjellag har i dag 250 medlemmer, ble stiftet i 1944 og ledes i dag av Jan Harry Fjell. Thorleif

Olsen er leder for hyttestyret. Han er ihuga fjellmann og går ikke bare i Karmøyheiene, men tar ofte turen inn til Hardangervidda, Etnefjellene, Jotunheimen og andre passende utfordringer i Sør-Norge.

Interessen for norsk fjellheim avspeiles også i fjellagets turprogram, som for 2005 omfatter bl.a. fjelltur til Ål i Hallingdal. Men de fleste turene går lokalt, som til Håvåshytta i Haugesund, Eikemo i Åkrafjorden, Utsira, Ryvarden i Sveio, Åkra og Ferkingstad.

Skudenes Fjellag er hovedansvarlig for den årlige Karmøymarsjen mellom Kopervik og Skudeneshavn, Vårspretten rundt Røyningsbu sammen med Skudenes idrettslag, og den nye seksposters Karmøytrasken. Laget er åpent for nye krefter og nye idèer, og ønsker flere fra den yngre garde velkommen med på laget. Fjellaget har lagslokaler på loftet hos Skudenes og Åkra Sparebank i Skudeneshavn.

av Heidi E. Lindaas